

EL TEATRE CATALÀ

M. FOLCH I TORRES

Fot. Manetes

Any I • Núm. 5
28 de Març 1912

20 cènts.

24 pàgines de folletí L'AVI XENA
Cobertes MISTERI DE DOLOR

LIBRERIA CATALANA

: OBRES TEATRALS :
REVISTES DE TEATRE
LITERATURA : CIENCIA : ART

ARXIU TEATRAL

Cada Servei d'obra consta de:

Tres exemplars :: Caudals corresponents, escrits
a màquina :: Llista de Perruquer :: Llista de
Sastre :: Llista de Guardarropia i Tramoia

BARRETES PERA CHARACTERISACIÓ

Marca GRIM

Objectes d'escriptori

Plaça Beat Oriol, 6 : Barcelona

EL TEATRE CATALÀ

ANY I

BARCELONA : 28 MARÇ 1912

NÚM. 5

L'Elvira Fremont i l'Emilia Baró, en una escena de «La Germaneta», d'en Folch i Torres

Fot. Manetes

EL projecte de creació a Barcelona d'un Museu del Teatre Català, tant bellament exposat per en Marc Jesús Bertran, ha merescut per part de tots els nostres escriptors i artistes, i en general de tots els amics del nostre art dramàtic, la més franca acollida. Es de creure, doncs, que aqueixa simpatia's traduirà prompte en fets, i que tots els que amb tant d'entusiasme s'han ocupat d'aquest important assumpte començaran a donar forma a l'idea esboçada del Museu, aportant els caudals de documents, relíquies i objectes que posseeixin, usant de la seva natural influencia pera conseguir noves donacions, o dipòsits quan menys, i indicant tots noves orientacions pera que la novella institució arrelhi tot seguit i sigui ben prompte una *reconfortant* realitat.

Hem sub-ratllat la paraula *reconfortant* perquè volem dir que a Catalunya, ont tantes foguerades d'entusiasme efímer i xorc s'han aixecat i ont tants de projectes no realitzats jeu en el fossar dels records, es l'hora ja de juramentar-nos i obligar-nos tots, amb paraula d'honor, a no deixar de mà el Museu del nostre Teatre fins que tinguem aplegats tots aquells elements que l'han de constituir.

Se compendria perfectament que si's tractés d'una obra costosa i de difícil realit-

zació l'idea d'en Marc Jesús Bertran trobés entravancs i obstacles de raonable explicació en un país com el nostre, desatès del tot pels poders públics, minat per les discordies polítiques, i en el qual les generositats dels rics en pro de tota empresa de cultura no solen abundar; però el Museu en projecte no necessita més que aplegar materials i ajuntar-los, i aquestos materials no s'han de crear: existeixen, i no més faltava la bona voluntat i la bella pensada del que ha atinat a formar-ne un sol cos.

Ara que'ls caps de brot del nostre art teatral han ofert públicament la seva cooperació a la fundació del Museu, ens sembla que hauria de ser qüestió de pocs dies el que se celebrés una reunió, — que podria convocar el mateix iniciador del projecte, l'amic Marc Jesús Bertran — d'aont ne sortís definitivament constituït el Museu, començant ja amb el *capital* de documents que cada un dels convocats se comprometés a dur.

Res s'oposa, doncs, a que dintre un terme relativament curt sigui una hermosa realitat tant bell projecte. Ni aquella dessidia i apatia, quasi podem dir-ne tradicionals, que per les qüestions artístiques senten una bona part dels nostres compatricis, es ara de témer davant l'hermós esclat d'entusiasme que arreu de Catalunya s'aixeca en pro del nostre Teatre Nacional.

Cal, doncs, aprofitar aquests preciosos moments.

Creiem que'l període de propaganda i de vulgarització de l'idea ja ha passat, i ens exposem a que l'idea primitiva i practica's compliqui, i que vinguin noves iniciatives, dutes pel cavall boig de la fantasia, parlant d'esplèndids palaus, sumptuoses biblioteques i càtedres ben dotades, i que a la fi, com tantes altres coses, — trista experiencia! — el Museu quedés en projecte.

Ja que hem dit tots, tant els prestigiosos com els humils, la nostra paraula, fem conèixer tot seguit les nostres obres.

Per elles i sols per elles se demostrarà el valor de les nostres conviccions i de l'amor que portem a Catalunya i al seu Teatre.—X.

ELOGI DE LA FARÀNDULA

UN ministre del rei — que ara ja no ho es, perquè parlo de quinze dies en-rera — va proposar a l'Enric Borràs pera la Gran Creu de l'Orde d'Alfons XII.

Be la mereix en Borràs; i no serà pas el

primer comediant que la porti sobre'l pit!

L'iniciativa d'aquell ministre del rei es amablement significativa, no perquè enclogui condescendència, sinó perquè enlaira a tota la simpàtica «gent de teatre». Es a l'ensem signe d'evolució força escaienta amb la manera d'esser dels nostres temps.

Avui en dia, lloat sia Deu!, ja ningú's dona de menys en dir-se amic d'algun comediant de fama, o de que la fama vagi dient que es amic d'alguna comedianta encisadora i aixerida. L'evolució ha estat completa i es signe d'avenç i de cultura.

Sant Ciprià (segle III) deia que no convenia ni a Sa Divina Majestat ni a l'Església que un comediant fos admès en nostra santa religió.

Sant Joan Chrisòstom (347 - 407) diu que'l teatre es el lloc ont s'ajunten tots els crims, els desvergonyiments i les impietats.

Sant Salvi diu que la comedia es pitjor que l'homicidi y que tots els altres crims.

Els concilis d'Elvira (305), d'Arlés (314) i de Cartague (398) condemnen crudelment les comedies, els comediants i els qui van a veure-ls.

Del segle VI al segle XIV el procés se capgira de cop i volta amb els primers ensaigs de representacions dramàtiques dintre mateix de les iglesies: els *Misteris*, els *Autes sacramentals*, les *Festes dels folls* són el ressorgiment d'un art que barreja la litúrgia i l'impudor, lo seriós i lo grotesc.

A França n'Enric III fa venir de Venècia la faràndula de *Gli gelosi* (1576) i després d'embadalir-se amb les habilitats dels hostes de l'*hotel* Bourgogne els regala l'*hotel* Bourbon; i després en Richelieu y després en Mazarino fan que Lluís XIII enlairi en-

cara més als comediants italians, qui sab si pera fer-los més crudel i més trista la jornada del 22 de Març de 1633.

Aquí a Espanya no'ls anava millor.

La Sacra Reial Majestat de Felip II, per mà del duc de Lerma, feia reunir una junta de «*quatro de su Consejo, con quatro teólogos, en el aposento del padre confesor, para conferir y ajustar la forma en que se puede permitir las comedias*», i l'*ajustar la forma* va esser el declarar-les il·lícites i «*que era pecado mortal representarlas*».

El jesuïta P. Gaspar Díaz (Cádiz 1740) les ataca; en Manuel Guerrero les defensa; se prohibeixen totes les de Lope de Vega, «*que tanto daño habían hecho en las costumbres*»; se prohibeix que cap home ni dona puguin treure més d'un vestit a cada comedia; que no pogués representar cap dona que no fos casada; que no deixés d'assistir-hi el batlle; que'ls senyors no puguin visitar les comediantes més de dues vegades...

La ciutat de Pamplona havia fet vot de no veure representar cap comedia; més enllà, per l'any 1725, demanà al Sant Pare que «permetés tornar-hi», i a Roma els varen dir que no.

Se va prohibir també que anessin al teatre els clergues, frares i bisbes, castigant als empresaris que'ls permetessin entrar.

Un temps hi hagué que als comediants no se'ls volgué confessar (el cas del capellà de Sant Joan de Letrán); d'altres a França i a Italia, que no se'ls volia casar...

Mes tot això ha passat, i aqueixa simpàtica gent de teatre ha sortit de tots els entravancs i de totes les travetes i s'es feta agradosa a la societat i perfectament compatible amb la moral. D'ells n'es el mèrit, perquè han dignificat l'ofici i n'han fet un art noble i enlairador. Per això l'acte d'aquell ministre del rei d'Espanya que vol donar una Gran Creu al nostre Borràs, ara que tots els còmics porten la seva amb la dignitat cada hu de llur talent, ens sembla cosa molt justa i l'aplaudim amb entusiasme.

La Gran Creu pera en Borràs es el millor *elogi de la faràndula*.

MARC JESÚS BERTRAN

LLEGINT UNA COMEDIA MEVA

UNA amiga meva ha plorat mentre li llegia una comedia. Jo la llegia depressa, amb desitg d'acabar, perquè creia que ja's penedia de la seva insistent demanda. I en una escena — escena volguda! — pera veure si la meva oient se cansava, he alçat els ulls del paper, àvid d'observació... I la meva amiga plorava!

Per què plorava? No era pas un diàleg, aquell, orlat de crits de dolor. No eren pas paraules tristes aquelles que jo llegia, car jo no'n trobo quan vui reflectir lo que m'atrau, i fins ara lo que m'atrau es sempre optimista.

He volgut creure que aquella amiga meva — que té relacions i va per casar-se, i que jo estimo com una cosa que'ns es grata perquè es bella i's fa estimar — plorava per necessitat de plorar, com si renyés al promès perquè no sabria dir les paraules que jo deia, com si'm renyés an-e mi per tenir la veu tant diferenta de la d'ell... He sospitat que un núvol de gelosia anava a enterbolir la nostra amistat: gelosia de la meva obra, que'l seu promès tal volta no sabria fer. I d'aleshores he precipitat la lectura, desitjós d'acabar aviat, perquè ella, la meva amiga, quan se trobés sola a la seva cambra blanca i pura, abans de desfer-se l'encís, podés teixir-se una corona d'ilusions, una corona de roses ben vermelles, que li durés fins que, ja al llit, el són anés a trobar-la i l'adormís amb un somriure als llavis, i li fes començar el somni dolç de que era'l seu promès qui li deia les paraules que jo li deia...

AVELÍ ARTÍS

DIVAGACIONS SOBRE TEATRE POPULAR

H ha paraules que a força de repetir-les i de donar-les variades interpretacions, arriben a la fi a veure desfigurat per complert el seu sentit i el veritable concepte que expressen. Així, en el mot *popular*, que generalment se concibeix, sobre tot al tractar d'art, com a sinònim de rusticisme, vulgaritat i plebeisme; i al reivindicar ara el veritable sentit de la paraula, que es *pertanyent al poble*, quan an aquest poble se'l considera apte pera governar i governar-se, i quan, per conseqüència lògica, se'l suposa dotat d'un mínim de cultura que'l fassi apte pera receptacle perfecte i transmissor a la vegada de belles idees, nobles sentiments i emocions exquisides, no'ns referim pera res an aqueix genre xavacà i groller, que es la plaga de totes les literatures i que no té altra explicació que l'esser un exacte reflexe de la cultura general d'un país.

Lo que volem dir es que l'*art dramàtic* es un art essencialment popular, el més popular de tots; perquè pera exterioritzar-se, pera donar-se a conèixer, pera cumplir la seva finalitat, li es precis el concurs de grans multituds, que reben a la vegada les belleses de l'obra per tota mena de medis, —com la veu, el gest, la música, els trajes, el decorat—que impressionen directament els sentits, sense torturar l'imaginació ni exigir previs estudis ni excepcionals dotes de comprensió.

L'aristarquia, la selecció, l'*élite* en el teatre, al menys en l'espectador, que es part integrant del teatre, es impossible, malgrat s'hi empenyin tota mena de *snoobs* de la literatura. Es un punt aquest en que no hi cap discussió, perquè afecta a l'entranya mateixa de la cosa.

Quan ens planyem de les *concessions al públic* situem malament la qüestió, perquè el teatre, en sí mateix i en sa manifestació, ja es previament una *concessió* respecte als

altres genres de literatura. Ara, el valor i el límit d'aquesta concessió, depenen, com hem dit ja, del nivell de cultura que assoleixi el *públic*, o el *poble*, que en el nostre cas es igual, o be de que l'obra teatral vagi endreçada directament a una massa de *públic* indocta i rebel a comprendre i sentir *bellament*.

Encara, que de vegades la paraula *concessió* es una petita vanitat d'autor, al qui li sembla que descendeix al donar a conèixer en forma dialogada i plàstica el fruit de les seves elucubracions.

Els faritzeus de l'art dramàtic, en la seva mania de prescindir en absolut del públic, prescindeixen també, inconscientment, de la vida i de l'ànima de la producció teatral, perquè el teatre es una tribuna o una càtedra, en que l'autor d'una part, amb l'ajuda dels medis coneguts, exposa les seves idees, manifesta les seves doctrines, i, per un màgic poder de poeta, evoca llegendes o comunica entusiasmes, i per l'altre, el públic, el *poble*, que accepta o rebutja les idees, que queda subjugat pel verb fascinator del poeta, riu les agudeses i aplaudeix l'ingeni, però en tots casos, amb son aplaudiment o amb la seva censura, forta i expressivament manifestats, realitza un plebiscit de ciutadania.

Pensem que'l teatre grec, el clàssic, era un teatre eminentment popular, en el qual els autors llançaven les seves idees i les seves creencies com en un temple, en una assemblea i en una academia, que aquests tres caràcters tenia el teatre grec, ben po-

August Barbosa

Notable actor de la Companyia del Teatre de Catalunya, qui ha tingut un dels seus millors èxits en la creació d'un tipu episòdic de *La germaneta*
Fot. Manetes

lènica, la que ens ha servit tant com la filosofia pera conèixer per complert i admirar aquell poble model.

I aixís totes les literatures dramàtiques que han existit i que han posat arrels. Tinguem en compte que en Shakespeare era eminentment popular, sense que això li llevés res del seu geni, ni hi fos obstacle tampoc la seva condició de còmic vulgar i adotzenat.

Fem, doncs, una petita observació referent al cas del nostre art dramàtic.

No tindrem mai Teatre Català si no arribem al teatre popular, al qual els nostres ciutadans hi vagin com a una prolongació de casa seva; en el qual aprenguin, sentin, admirin, s'entusiasmin, plorin, riguin; aont, en fi, posin en tensió totes les seves forces i en activitat tots els sentits, que si els autors tenen el diví do de produir obres belles, lo demás ja vindrà pels seus propis passos.

Dels altres aspectes que ofereix, al nostre entendre, el teatre popular, ja'n parlarem en altres ocasions.

SGANAREL

pulars, genuinament propis de la sobirania del poble. Eskill, amb la seva tragedia *Els Perses*, dugué els grecs a la victòria, i més tard en Sòfocles, l'Eurípides i l'Aristòfanes, en sos especials genres, interpretaren, fidelment sempre, l'ànima del seu poble, logrant que aquest s'hi interessés de tal manera que obra, autor i públic no formaven més que una sola i ferma expressió de la consciencia he-

LA CANÇÓ
DELS ADMETLLERS

I

*Els admetllers són florits;
benvinguda sa florida
que a l'hivern ha dit adeu
i a la primavera crida.*

*Els admetllers són florits,
benvinguda sa florida !*

II

*Els admetllers són nevats
i sa neu es perfumada:
té perfums de joventut
i fresseigs de cosa alada.*

*Els admetllers són nevats
i sa neu es perfumada.*

III

*Els admetllers són rosats
i ses flors l'oreig li roba,
les escampa arreu pel món
per portar la bona nova.*

*Els admetllers són rosats
i ses flors l'oreig li roba.*

APELES MESTRES

ESTRENA DE "LA GERMANETA", D'EN FOLCH

L'Emilia Baró en la protagonista de «La germaneta»
Fot. Manetes

LA COMEDIA CIUTADANA

Soc invitat a dir quelcom de la meva darrera obra *La germaneta*, que acaba d'estrenar la companyia del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans.

Violent resulta sempre parlar de la propria persona y de les propries coses quan no's té l'autoritat suficient pera fer interessant la una, i no ofereixen les altres la deguda autoritat que les fassi mereixedores de la pública atenció; tot lo dit, deixant de banda el perill de caure en vanes modesties, o el no menys imminent de que la natural sinceritat s'interpreti com a ridícula ostentació.

Per això es que ometent l'entrar des d'aquest moment en tot allò que directament pogués referir-se a la concepció, gestació i demés períodes d'elaboració de la meva comedia, parlaré exclusivament dels motius que'm varen decidir a escriure-la i a estrenar-la.

Perquè no haig d'ocultar que es a un partit pres a lo que deu la seva existencia *La germaneta*; al partit pres de refermar amb un nou intent les meves provatures anteriors i les d'altres autors tant meritissims com en Crehuet, l'Artís, en Morató, per no esmentar-ne d'altres, orientades cap a l'intent de proveir la necessi-

tat urgentíssimament sentida de dotar el nostre repertori escènic de comedies suaus, cultes, artísticament distingides, proveint degudament el terme mitg, llastimosament vuid en la nostra literatura teatral, que delimiten per una banda els drames de la nostra escola clàssica i naturalista, i per l'altra les xabacaneries còmiques d'un exotisme manifest, que durant tants anys han infestat els nostres escenaris.

L'acusació de que'l nostre teatre es un teatre de violències, d'ordinarieses y de grolleries els autors hem d'esforçar-nos pera no justificar-la més. En bona hora que conservem totes aquelles obres del nostre repertori antic que dignament puguin representar una època i un genre; molt plausible es també que no oblidem la nostra tradició artística, continuant-la segons lo que'ls nous temps imposen i lo que'l progrés de la tècnica del nostre art requereix, però sense oblidar mai que paralelament als vells camins ja afressats, si be gloriosos, de la tradició, ne cal obrir-ne de nous, no menys esperançadors que aquells d'un bon terme.

Realment fins ara això podia reputar-se poc menys que impossible, per la manca de consolidació que tenia la nostra societat ciutadana, ja que a la representació de la seva vida i costums me referia a l'insinuar aquelles necessitats d'innovació dintre dels nostres genres escènics; de manera que entenc que no són prou justos els qui fan retret als autors catalans de les preferencies llurs pels assumptes rurals o obrers, ja que fins ara havien sigut sols les gents de la nostra montanya i els treballadors els únics que tenien fesomia propria i característica que oferís a l'autor tema no exposat a les contingencies de l'imprecisió en que's manifestava el caràcter indecís de la nostra menestralia, en evolució continua fins an aquesta darrera època, en que tot fa creure-la definitivament sedimentada, al menys per un quant temps.

L'intent, doncs, de la creació de la comedia ciutadana, ben catalanesca en el seu sentit, i allunyada en la seva forma de tota llei de truculencies, per una banda, i per l'altra d'efectismes teatrals, de desllorigaments d'acció i d'imprevistos massa *de comedia*, es un ample camp ofert al conreu dels autors que estimin la sinceritat de l'art llur per sobre de totes les coses, sense voler indicar amb això que aquelles personalitats artístiques superiors, la genialitat de les quals se subleva contra tot lo que, d'aprop o de lluny, signifiqui motllo o patró, hagin de seguir necessàriament cap aquest camí, tal vegada oposat al temperament llur, mes sí que cap exigir-los-hi que en llurs nobles rebeldies sigui sempre el sentit català lo que'ls inspire, fugint lo mateix d'exotismes, impossibles d'aclimatar entre nosaltres, que d'anacronismes, dels quals el nostre públic se troba ja totalment desinteressat.

He dit abans que en la realització de tant bell ideal he intentat contribuir amb *La germaneta*, l'acció de la qual se desenrotlla entre gent

Mercè (Sra. Baró). — Tinc un recadet pera donar-te.
Fidela (Sra. Fremont). — A mi? De qui?

de la nostra menestralia, entre gent que ni per lo que diuen ni per lo que actúen — al menys aixís he procurat que fos — discrepen de lo que passa o pot passar cada dia dintre les nostres llars ciutadanes, havent tractat de fer estrebar precisament en aquest *res de particular* l'interès que'l seu viure normal pugui tenir, perquè es lo cert que fins ara res hi ha per l'home que sigui tant interessant com l'home mateix, ni res tampoc tant interessant per nostre viure com tot allò que amb el nostre viure s'acorda i armonitza.

M. FOLCH I TORRES

UN FRAGMENT DE LA GERMANETA

(En Joan surt pel fons dreta acompanyat de la Mercè. La Fidela haurà restat a la porta, des de la qual el veu desaparèixer, enviant-li una darrera salutació amb la mà. Entre preocupada i commoguda va a asseure-s després al davant del vetllador o de la màquina, i's posa en feina, endevinant-se-li, emprò, que no està gaire per lo que fa. Al cap de breus instants torna la Mercè pel mateix lloc que s'havia retirat, anant a reunir-se amb la Fidela.)

MERCÈ. — Tinc un recadet pera donar-te.

FIDELA. — A mi? De qui?

MERCÈ. — Vaja, vols dir que no t'ho penses?

FIDELA. — No.

MERCÈ. — Doncs, d'en Joan.

FIDELA. — Però si ara mateix me deixo de veure-l... Per què no me'l donava ell mateix?

MERCÈ (bromejant-hi). — Es lo que jo li aconcellava; però's veu que'l cosinet se'ns torna encongít, pobriçó.

FIDELA (anguniós). — Be, i què es?

MERCÈ. — Ja t'ho contaré després, quan anem al llit. Es un xic llarg...

FIDELA. — Com vulguis...

(Des d'aquest moment la turbació de la Fidela va fent-se cada vegada més visible. La seva intuïció de dòna li fa endevinar que pas-

sa quelcom que s'acorda amb els sentiments del seu enamorat, i va anegant-se en una dolcíssima angunia. Els ulls se li entelen i les mans se li traven a sobre la tasca. La Mercè l'espia un xic commosa també, comprenent lo que li passa. Al cap d'uns instants llurs mirades se troben, i's diuen un munt de coses. La Mercè cuita a besar a la Fidela, dient-li amorosament:)

MERCÈ. — Tonta! Per què't sofoques?

FIDELA (amb amorós frisament). — Què es tot això, Mercè? Què es lo que t'ha dit de mi en Joan?

MERCÈ. — Vaja, sossega-t; no't posis aixís, dòna... Doncs m'ha preguntat... m'ha preguntat una cosa que jo no podia contestar-li, per molt que'm cregués saber-la. (Amb afectuosa reconvenció.) Què'n treus, Fidela, de no ser confiada amb mi si hi ha secrets que no poden guardar-se?

FIDELA (confosa, contestant d'esma). — Què vols dir?

MERCÈ. — Que jo't sento moltes nits com te remous pel llit presa d'insomni i de frisaments; com sospires; com els teus llavis, sense ni saber-ho tu, pronuncien un nom, un nom estimat.

FIDELA (amagant la cara entre les mans). — Calla, per Deu!

MERCÈ. — El nom d'ell...

FIDELA. — Oh, calla!

(Apareix la senyora Lluïsa pel fons dreta.)

Mercè. — Tonta! Per què't sofoques?

Fots. Manetes

L'OBRA I SA INTERPRETACIÓ

En Folch, en l'article que precedeix a l'escena que publicuem de La germaneta, diu, sense voler fer una crítica, les paraules que podrien dir-se de la seva darrera obra.

Ell ja ha intentat altres vegades—i amb força sort—contribuir a la formació del teatre ciutadà, que tant poques arrels ha posat en la nostra escena. Dels nostres autors, fóra en Crehuet i l'Artis, que tant belles proves han donat de dirigir cap aquest punt de vista els seus trets, cap més se pot dir que hagi fet provatures en aquest sentit més que en Folch. Es clar que parlem del teatre ciutadà baix l'aspecte de comedia intrascendent i lleugera, humana, sí, però agradable com una flor olorosa, sense plantejament de grans conflictes socials ni de forts estudis psicològics.

Aquest genre frèvol i alat, que ara us fa corvar els llavis en un somriure plàcid i ara us emociona lleugerament, es considerat encara per molts com un art inferior, i fins que sigui art se discuteix moltes vegades. Emprò intrascendent i frèvol es el teatre de Marivaux, i ha quedat com una cosa ferma; i suau i sense trenca-colls es l'obra de Goldoni, i ella perdura.

«El teatre es el teatre», ha dit algú. I si el teatre es això, La germaneta, aquesta obra, aont a mes d'una perfecció extrema de construcció hi ha les exquisideses d'un diàleg cuidat i florit, es digne de totes les alabances.

La comedia d'en Folch té dos actes. El

L'Elvira Fremont en «La Germaneta»

Fot. Manetes

primer d'ells es perfecte, definitiu. El segon té més gracia, però peca d'una mica llarg. Escursades dues o tres escenes, l'acte guanyaria en sobrietat i intensitat.

Però això no es cap defecte d'importancia. Menys, quan al costat d'aquestes escenes un xic arrossegades n'hi ha de tant hermoses com la del jardiner amb la Mercè, que es a cada representació aplaudida amb entusiasme.

L'obra d'en Folch ha estat un èxit. Amb l'autor l'han compartit els intèprets. Sobretot la senyora Baró i la senyoreta Fremont, per qui anaren totes les lloances de la festa. Elles foren les heroïnes, i les felicitem. Molt justa i expressiva com sempre la senyora Verdier. I dels homes, en Bergés, qui, com a director d'escena, demostra les seves grans condicions, i com a actor, en el «senyor Julià», les seves fortes qualitats. I després d'en Bergés, en Barbosa, qui, en un tipus secundari, un jardiner, se fa aplaudir cada nit. I després en Blanca, en el «senyor Galiana», i en Capdevila, en «en Joanet», i una nena, el nom de la qual sentim no recordar.

La presentació, esplèndida. L'apuntador no va sentir-se en tota la nit.

En resum, un miracle. Perquè es un miracle aconseguir que les obres obtinguin una interpretació brillant i se sapiguin correctament

quan pesa un excés de treball sobre la companyia que ha de posar-les en escena. Però ls actors del Sindicat, de ben beneida discreció, han comprès l'esforç que calia fer, i el fan. Beneida sigui la seva santa voluntat.

BARCELONA

TEATRES

Principal. — « Qui dia passa, any empeny » diem nosaltres quan un negoci no marxa prou bé. I l'empresa s'ha acullit an aquest vell adagi, i des d'un recó de comptaduría, posant uns ulls tots plens de malícia, arraulida tota la colla darrera la tauleta escriptori, ens va tirant obres i més obres per la cara, i un cop llançada la darrera, que es sempre una nova esperança i un nou fracàs, s'ajupen tots, i, somrient i fregant-se les mans de satisfacció, se diuen a cau d'orella: « Aquesta sí que *petarà!* Aquesta sí que'ls deixarà eclipsats als nostres autoretts!... » I l'obra desitjada no ve, i la *cosa's* va desfent, desfent, però tant depressa que quasi no s'aguanta. Si nos fos aquell punt d'honor, que'n faria de dies que les hauríem vist tancades les portes del Principal! I així, a empenyes i rodolons, havem arribat a *La perra gorda*, que, tingui-ho present el senyor empresari, encara que hagués estat digna d'un èxit, que no ho es, no, i bon troç se'n falta, però encara que se n'hagués fet digna, no l'hauria obtingut, per la raó senzilla de que'l dualisme entre l'empresa i el públic està ja definitivament establert, i no s'esborrarà, per bones que siguin les obres i per eminents que siguin els seus intèrprets.

Romea. — Bella setmana pera'ls qui els plau paladejar les saboroses exquisideses del teatre clàssic castellà.

Si la nostra opinió es digna de ser tinguda en compte per la simpàtica companyia d'en Ricard Calvo, li aconsellàrem que no's moguéssim d'aquest gènere, en el qual s'hi pot lluir esplèndidament, contribuint a l'hora a aixecar un monument d'admiració als genis del segle d'or de la literatura de Castella. La seva tasca artística seria justament alabada i aplaudida, i la vulgarització de les joies dramàtiques, que no han perdut encara la seva frescor, fora una empresa lloable i d'una acció cultural d'eficaços resultats.

Ara... obres com el *Cyrano*, *Hamlet* i *La cena de las burlas* recomanàrem an en Calvo que les tregui del seu repertori. Per l'estima que li duem ens atrevim a donar-li aquest sincer consell, que no creiem pugui molestar

a l'artista que tants bons records ha de guardar de la seva campanya en aquesta ciutat.

Ha celebrat el seu benefici l'hermosa i excellent actriu Rafela Abadía, delectant-nos amb *La luna de la sierra*, l'obra mestra de Vélez de Guevara, i *La dama boba*, de Lope de Vega. Als aplaudiments amb que fou distingit l'afiligranat treball de l'Abadía afegeixi la simpàtica artista els nostres, ben entusiàstics.

Van ser repertori de la setmana: *El castigo sin venganza*, de Lope de Vega, i *El desdén con el desdén*, de Moreto, en qual darrera obra se distingiren la Rafela Abadía, Ricard Calvo i l'actor còmic Pacheco.

En Ricard Calvo acertadíssim en el paper d'« Antón », de la *La luna de la sierra*, com l'Abadía, que feu una creació del de « Pascuala ».

Avui benefici d'en Ricard Calvo, amb el següent programa: *El fin del mundo*, de López

Rafela Abadía

Fot. Matorrodona

Barbadillo; *El haz de leña*, de Gaspar Núñez de Arce, i lectura de *Idilio*, poema del mateix autor.

Tívoli. — Se fan aplaudir cada dia més l'Arrieta i la Montoro, en Fernández i en Pedrola, en les obres *Anita la risueña*, *El príncipe casto* i *Soldaditos de plomo*. Sembla que definitivament s'estrenarà aquesta setmana (i recordem-nos de que aquestes ratlles són escrites el dilluns) l'opereta S. A. R. Nosaltres no vol-

driem fer calendaris, però creiem que l'èxit ha d'esser més franc en aquest teatre que en el Paral·lel. Les condicions del públic del «Tívoli» són tot diferents de les del «Nou». La setmana entrant podrem donar-ne raó.

Novetats. — En Villagómez, l'actor conscient que en el passat nombre feia honor a les nostres columnes, ha tingut la sort de que'l públic fos del nostre parer, es a dir de que es tot un actor, i compta les seves representacions per plens. Un gust exquisit en la presentació, un gran amor en les obres que's posen i un estudi conscient de plàstica i dicció són uns bons elements pera assegurar una campanya, i aquests elements en Villagómez els té perfectament agermanats en la seva companyia, i sab treure'n el partit que n'ha de treure un perfecte director escènic.

Darrerament ha posat: *La doncella de mi mujer, La reja, Más fuerte que el amor, La escuela de las princesas, El flechazo, Una hora fatal, El adversario* i *Los intereses creados*.

En totes elles hi obtenen molts aplaudiments les senyores Palma i Segura i els senyors Villagómez i Miralles.

Nou.—*Su Alteza Real* ha estat el plat fort de tota la semana. Se tracta d'una obra d'un fons vaudevillesc, correctament escrita, i d'una traducció que'ns va semblar força acceptable en aquests ditxosos temps de traduccions a tant el kilo. Potser se troba l'obra, no sabem si la traducció o l'original, un xic mancada de malícia, d'atreviment, i sobre tot tenint en compte que l'ha d'aguantar al cartell el públic del Paral·lel, sempre amant de les paraules no ja solament d'un doble sentit, sinó netament escabroses. Consti, no obstant, que les nostres paraules no són de recriminació pera'ls traductors, sinó que ben llegides podrien esser un perfecte elogi.

En l'interpretació estigueren delicioses la Baillo (C.), l'Esperanceta Marín, la Baillo (A.) i la senyora March.

I d'en Santpere, què'n direm, aquesta vegada? Que, com sempre, ha estat l'hèroe de la festa, i que es un dels que mellor sab trobar les pessigolles an aquest públic que es ben be seu. Citem també els noms d'en Zanón, d'en Mir, de l'Alfonso i d'en Castillo.

Com a fragment remarcable d'interpretació citarem el duo, que'n podríem dir *dels petons*, entre la Marín i en Santpere, en el tercer acte.

La música, que no té res de despreciable, es potser un xic massa àrida pera'l genre al qual va destinada.

Apol. — *Secretos del Santo Oficio, La reina mártir* i *La Tosca* han donat lloc a poder-se lluir, principalment en aquesta darrera, els senyors Rojas i Perelló i la senyora Puchol. Són dolents, per això, els que porten el tràngol d'aquesta casa: cada setmana no'm deixen apuntar més que una obreta catalana. Anotem, doncs, avui *Batalla de flors*, i espero la setma-

na entrant fer créixer la llista. Jo no callaré ni seré més explícit que no'm donguin ocasió de parlar més extensament de tots plegats. Ens n'havem de fer càrrec de que del nostre periòdic se'n diu EL TEATRE CATALÀ.

Còmic. — Aquesta setmana no havem tingut allò que's diu ni una sola nit pera anar-hi. Ens diuen, no obstant, les bones amistats, que cada dia són més aplaudits en Ríos, la Tarrés i la Casals en *Marina, La viuda alegre, El conde de Luxemburgo, La princesa del Dollar, El duo de La Africana* i *Cavalleria rusticana*.

Aquesta companyia acaba ja la seva brillant campanya i ens anuncia l'empresa el debut de una companyia de genre petit força ben con-juminada. Ne parlarem.

Espanyol. — Ens han donat: *La portera de la fábrica, La huérfana y el sátiro, Rosa, la esposa mártir, Los tres mosqueteros, Carlota Brohan, La fuerza de la conciencia* i *Veinte años después*, obra aquesta darrera que ha estat força ben presentada i que dona ocasió de lluiment a tota la companyia. Ah!... i cap obreta catalana. El reporter, doncs, quan escriu aquestes ratlles està tot enfadat, perquè el director s'enfada quan veu que a la llista no hi consta cap obra catalana... I es que'l reporter ne voldria parlar llargament d'aquesta companyia tant estimable, i no ho pot fer; compre-neu, bons amics? no ho pot fer!

DE FORA

MADRID

Poques setmanes com aquesta! Me trobo amb que l'havem passada tota sencera sense ni una sola estrena. Vull, doncs, aprofitar aquest parèntesi, pera parlar-vos de *La Goya*, la deliciosa coupletista, que, amb la natural avant-protesta del bon públic del «Lara», ha passejat triomfalment pel damunt d'aquell escenari tota la noblesa del seu delicadíssim treball.

Me recordo ara que, no fa molt, aquell fresquíssim empresari que teniu l'honor de comptar entre vosaltres s'havia proposat fer venir *La Goya* a Barcelona, i recordo també que unes paraules de protesta, de la sinceritat de les quals no vull dubtar ni per un moment, varen alçar-se tot seguit en tota la premsa catalana, recriminant l'innoble actitud d'aquell empresari, que volia triomfar econòmicament amb *La Goya* pera poder dir als nostres autors que no'ls necessitava per res, i al mateix temps fer abaixar un xic el to de aquella mai prou ben alabada actriu que encapçala els cartells de la companyia del «Principal».

Justa, justíssima, la protesta de la nostra premsa, però, oh amics meus! i quant injustos foreu amb *La Goya*.

Ella n'era ben be digna de posar els seus nobles gestes entre les tràgiques concepcions de la Margarida Xirgu. Jo us diré, bons amics que allavores protestàreu, que *La Goya* ha posat un estudi tant pregon y conscient en cada una de les seves *tonadillas*, com l'hagi pogut posar la nostra genial actriu en l'interpretació de les més celebrades produccions teatrals.

L'esbelta figura de *La Goya*, balancejant-se damunt dels altíssims talons que repiquen damunt de

les taules, ha sabut evocarme, en l'interpretació de la brillant seguidilla *Just-Retana*, tota la plasticitat de la *maja* de la famosa pintura d'en Goya Lucientes; i això té tot un valor artístic, mereixedor, si no d'entusiasme per part dels qui no sentin l'art plasmat amb aquest motllo, al menys d'un absolut respecte,

La Goya vindrà a Barcelona, vindrà, i els seus ulls lluminosíssims, la seva veu fresca caient d'uns llavis de grana, propicis a les més ardents temptacions, les línies del seu cos, sempre inquiet i torturador, en harmònica fraternització amb el seu art, d'una innata exquisidesa, sabrà despertar en vosaltres tot l'entusiasme que en mi ha trobat, i que no vull assegurar si es fruit directe i lògic dels meus pletòrics i ben conservats vintitres anys, que saben trobar sempre una paraula d'elogi pera la bellesa.

PARÍS

Com lleugerament insinuàrem ja en el nostre darrer número, l'èxit franc i xardorós de la setmana, el que ha despertat més entusiasmes i ha ajuntat més mans pera rompre amb vibrants aclamacions ha estat la reaparició en el «Renaissance», de la Marta Régner, l'atraienta i hermosa artista, espiritual, ingenua i picaresca a la vegada; de veu acariciant, armoniosa i cristallina, que totes aquestes qualitats reuneix la bella Marta, afegint-hi encara la de la seva elegància de moviments i de *toilette*.

Aixís es que cada obra que la Régner estrena, es una actualitat d'interès pera'ls que's preocupen de l'evolució de les modes, que en l'eminent actriu tenen un model d'indiscutible autoritat.

Hi havia un gran interès en veure representar a la Marta Régner, perquè ja feia temps que no treballava a París, i el públic parisenc, tant frèvol, i tant espiritual també, l'anyorava.

En garde!, la nova comedia d'Alfred Capus i Pere Veber, ha sigut l'obra escullida per la Régner pera sa reaparició en el «Renaissance», aixís com la gran actriu ha sigut l'escullida pels autors pera l'estrena de la seva obra.

En garde! ha esdevingut un èxit, sí, però el fet de córrer el paper de protagonista a càrrec de l'actriu aclamada, ajuntat especialment amb la circumstància que havem esmentat, ens posa en dubte de si els aplaudiments entusiastes que feren aixecar tantes voltes el teló a l'acabar els actes anaven adreçats més a l'artista que a l'obra.

Dintre uns quants dies, quan els entusiasmes s'hagin apaivagat i la crítica pugui complir serenament i sense apassionaments la seva missió, se podrà saber si la nova producció dels senyors Capus i Veber, pertany al genre dels triomfs consagrats o al dels *succès d'estime*.

* *

El poc espai de que disposem ens obliga a noticiar sumariament i sense comentaris les següents novetats:

«Teatre Molière»: *Les chanteurs des rues*, melodrama de l'escola dels *Deux gosses*.

«Teatre d'Astrée»: *Don Rafael*, episodi de *Gil Blas de Santillana*, extret i compost per en Gabriel Montoya.

«Société des Études Rabelaisiennes»: Representació íntima de *La comédie de celui qui épousa une femme muette*, d'Anatole France.

«Teatre du Chateau d'Eau»: *Giroflé-Girofla*, opereta del cèlebre mestre Lecocq.

«Teatre Moncey»: *Prostituée*, drama en cinc actes, d'Enric Desfontaines, tret d'una novela de Víctor Marguerite.

«Teatre Odéon»: *Troilus i Cressida*; primera representació a França d'aquesta obra d'en Shakespeare.

— Estrenes anunciades al «Teatre Réjane», pel 6 d'Abril, *Les moulins qui chantent*, opereta de Fouson i Wicheler, esperada amb expectació.

A l'«Odéon»: *La Estrella de Sevilla (L'Etoile de Séville)*, de Lope de Vega, adaptació de C. de Le Senne i Guillot de Saix. Anirà la primera quinzena del mes vinent, desempenyant la protagonista l'excelent actriu Vera Sergine.

MILÀ

El «Teatre Manzoni» ha obert novament les seves portes, amb la notabilíssima companyia dramàtica de Tina di Lorenzo i Armando Falconi, que representà admirablement l'obra *Els marits*, de l'insigne dramaturg Aquiles Torelli.

— Al «Filodrammatici» continua l'Armando Rossi regalant al públic amb els madrigals d'en Marivaux i d'altres ingenis que'ns han descrit bellament els lluminosos jocs dels torneigs d'amor. S'han representat, entre altres, *Arlequí polít per l'Amor*, *Les precaucions inútils*, *El doctor Balanzón* i *El retorn d'Arlequí*.

MUNICH

Estan anunciades les estrenes de *El país immens*, d'Artur Schintzler, al «Hoftheater», i d'*El despertar de Psiquis* a «Schauspielhaus».

Oportunament ne parlarem.

VENEZIA

Després d'una temporada d'èxits i aplaudiments, ha acabat els seus compromisos la notable companyia Borelli-Gandusi, i en son lloc ha debutat, al «Teatre Goldoni», la de Falli-Melato-Giovanni, que donarà a conèixer obres del Teatre italià i traduccions de les produccions estrangeres més celebrades.

— El dilluns darrer, dia 25, va debutar en el «Teatre Rossini» l'incomparable cantatriu Ivette Guilbert.

BRUXELES

D'una farça de l'Edat Mitja, en Maurici Léna n'ha extret assumpte pera un excelent llibre d'òpera còmica, i el mestre Gabriel Dupont hi ha afegit, de la seva part, una música inspiradíssima, rica d'armonies i sonoritat. *La farce du Cuvier* se titula l'obra d'ambdós autors, i acaba d'obtenir un èxit altament satisfactori en el «Théâtre de la Monnaie», ont s'ha representat.

— Més estrenes: Al «Théâtre du Parc», el melodrama *Frères Karamazon*, de J. Copeau i J. Croné. Al «Molière», l'opereta *Le prince Bonheur*, lletra de Rafel Adam, música de H. Derouville.

— Se parla de la propera estrena de l'obra en vers *A Damme en Flandre*, de Pau Spaak, interpretada per l'Enric Krauss i la Marta Mellot.

BARCELONA

SOCIETATS PARTICULARS

FOMENT DE LA SARDANA. — Amb *L'escorsó*, drama en tres actes de l'Iglesias, tinguérem ocasió d'apreciar novament el notable treball del director del quadro dramàtic d'aquesta societat, senyor Munné, molt ben secundat en sa tasca per la senyora Amorós, la senyoreta Perelló, i els senyors Blanc, Xicart, Riera i Casanovas.

Si la senyoreta Perelló hagués estat més imposada del seu paper de «Laya», enís hauria agradat molt més.

Es digna d'elogi la direcció del senyor Munné, per l'amor amb que'ns posa les obres.

Per fi de vetlla's representà *La santa*, fent-se aplaudir tots els que hi prengueren part.

UNIÓN FAMILIAR. — El dia 7 d'Abril, i a benefici del director de la companyia, senyor Sisquel'a, posaran en escena *El pati blau* i *Comedia de comedies*.

ATENEU OBRER DEL DISTRICTE III. — El proper diumenge, en el local d'aquesta entitat i baix la direcció d'en Narcís Perbellini, se representarà *La rosa blanca*, obra de molt temps no representada. Ne parlarem.

ESQUERRA DE L'ENSANXE (Aribau, 21). — El passat dijous, d'una manera força deficient, un quadro d'aficionats representà les obretes *Els mals esperits* i *Jugar a casats*.

Ens diuen que'l jove que dirigia als novells aficionats que representaren les obres no va assistir ni a un sol ensaig, lo qual ve a demostrar l'interès que podia tenir pel lluitament de la festa l'esmentat director.

No obstant, mercès a la bona voluntat del públic i a l'esforç dels intèrprets, va acabar-se la festa de la mellor manera possible i ja ben entrada la matinalada.

C. N. R. DEL DISTRICTE IV. — En la vetlla del passat diumenge fou posada en escena, baix la direcció d'en Josep M. Ponseti, la magnífica obra d'en Santiago Rusiñol *L'hereu Escampa*, en l'execució de la qual se distingiren la senyoreta Morera, la senyora Casanovas i els senyors Ponseti, Martínez, Lapuente, Bertran i Escudero; el protagonista, a càrrec del senyor Esplugas, quelcom fluixet, aixís com el senyor Molas, que tampoc ens va arribar a convèncer en el paper que li estava confiat. Esperem de la seva discreció que s'esmenaran en lo successiu.

Secundaren discretament els senyors Cribac, Clusellas, Rodés, Rodríguez, Pahissa i Brunet.

— Pel dia 7 d'Abril estan anunciades les obres *Gent d'ara* i *Joventut*. Ja'n parlarem.

CENTRE RADICAL DEL DISTRICTE III. — El dia 17 tingué lloc una interessant festa de teatre en el local d'aquesta entitat.

En primer lloc se va posar en escena l'hermós drama en un acte, original d'en Pompeu Crehuet, *Claror de posta*, molt ben interpretat per les senyoretes Escriu, Abronzini i Gómez, i els senyors Palacios, Sanchiz, Valero, Pijoan, Abelló, Bosc i Seco.

S'estrenà immediatament una comedieta, original de l'Enric Aguado, que du per nom *Malalties*. L'obreta està correctament escrita i d'un argument molt ben jugat. L'autor fou justament aplaudit.

Els intèrprets se portaren com a bons aficionats, i foren alguns dels ja citats i la senyoreta Pujol.

Per fi de festa's representà la comedia en un acte *Nit d'aigua*, ben treballada per les senyoretes Pujol, Escriu i Abronzini, i els senyors Palacios, Pera i Rubiella.

CENTRE DE N.^a S.^a DE LA MERCÉ. — El dia de Sant Josep, a la tarda, el quadro infantil d'aquest Centre va posar, amb molt bona interpretació, l'obra lírica en quatre actes *El cast Josep a Egipte*. Tant la presentació escènica com el vestuari fo-

ren excelents, notant-se que'l director artístic té bon gust en presentar les obres. La nostra felicitació a tots els que cooperaren al bon èxit.

CENTRE PROVINCIAL DE LLEIDA (Casp, 51, principal). — El dia 30 del corrent tindrà lloc el debut de la companyia d'aficionats que dirigeixen els estudiosos joves Alexandre Corberó i Pere Castellet.

El programa's compon de la bonica comedia de l'Ayné Rabell *Els amics porten fatics*, i de l'hermós drama d'en Guimerà *Sol solet...*, en quals obres hi pendran part les celebrades aficionades senyoretes Pepeta Romagosa i G. Rovira.

Durant la temporada s'estrenaran obres d'autors joves, alternades amb les millors produccions del nostre teatre.

Avant, doncs.

Barceloneta

COOPERATIVA «LA FRATERNITAT» — En el local d'aquesta entitat s'hi celebrà, el dia 18, una agradosa festa literaria musical, essent molt aplaudits tots els que hi prengueren part, entre'ls quals recordem la nena Azcarreta i els senyors Furest, Ramonet, Xiqués i Bertran, en la part musical, i en la literaria els senyors Lecuona, Pera, Rosendo i Rafart.

Gracia

CÍRCOL DE PROPRIETARIS. — L'últim diumenge posaren en escena *L'hèroe*, i podem dir amb satisfacció que l'execució de la mateixa fou admirable.

Les escenes se succeïen les unes a les altres plenes de realitat, plenes de vida, i el drama arribava al públic i entrava en la seva ànima, i el públic s'entregava amb entusiasme, establint-se entre ell i l'escenari aquella corrent espiritual que fa que actor i espectador visquin l'obra.

Tots, tots ho feren be: la senyora Parreño, les senyoretes Prats i Sabater i en Claramunt, fent-ne una creació, i l'Adrià, en Cuyàs, en Nolla, en Rovira, en Teixidó, en Xaus, en Papaceit i en Claramunt, arrodonint el quadro, fixant-se en tots els detalls i fent-ho amb entusiasme.

Després posaren en escena *El marit de la difunta*.

El dia 19 representaren *Permeti-m* i *Els calaveres*.

ATENEU GRACIENC D'U. F. N. R. — Amb nombrosa concurrència tingué lloc, el passat diumenge, el benefici de l'apuntador de la casa, senyor Combalia, posant-se en escena el drama *La flor de la montanya*.

En primer lloc devem censurar als directors, per consentir la representació d'aquesta obra, que sols logrà aburrir al públic per lo llarga i pesada.

Es precis que tinguin més gust a l'escullir les obres, puig de lo contrari el públic se retraurà i sols faran funció pera les cadires.

En quant a l'execució, s'hi notava falta d'ensaigs, i algun fins fòra de caràcter, resultant un conjunt detestable.

Per lo avençat de l'hora deixaren de representar un monòleg i un diàleg.

— Pera'l dia 14 del vinent mes anuncien la *serata d'honore* dels estudiosos joves Pujol i Tomàs, posant en escena *Don Gonzalo, o l'orgull del gec*, *Mestre Olaguer*, i l'estrena del diàleg *Quin parell!*, original del jove honorat senyor Tomàs.

Sant Gervasi

CENTRE AUTONOMISTA CATALÀ. — El dia 19 varen posar en escena la comedieta *Ditxosos*

barrets! i el dia 25 la sarsuela *Permeti-m!* En ambdues obres varem poder apreciar el bon treball dels senyors Sala, Oliver (J. i B.), Rita i Batalla (M. i P.), aixís com el de les senyores Sala i Perramon, sempre notables, i el de la senyoreta Oliver, cada dia més estudiosa.

El dia 25 s'acabà la festa amb un escullit ball de quintet, que resultà llúidíssim.

— El dia 31 havia de celebrar la seva funció d'honor la senyoreta Comorera, que s'ha suspès per una poc favorable predisposició de la comissió envers d'ella i d'ella envers de la comissió.

Quan acabaran aquestes *cosetes* en el Centre?

Horta

CASINO AUXILIAR EULALIENSE.—El diumenge passat, la companyia d'aficionats d'aquest Centre posà en escena el drama *Muralla de ferro*.

No cal dir que ho feren be, encara que amb alguna petita deficiència.

Quan se treballa de cor i amb bona voluntat, com fan aquests joves, l'elogi no hi pot mancar.

Hi prengueren part el director, senyor Salvador (E.), i els senyors Gatell, Giralt, Montal, Escofet i Nort, i la senyora Montal. Aquesta, quan deixi el costum de recitar tant els versos, ens agradarà més.

Per últim, *Per punt*, fent-ho molt be la senyora Montal i els senyors Salvador (E.), Salvador (A.), Nort i Montal.

Sant Andreu

«LA LUZ ANDRESENSE».—El passat diumenge's representà en l'esmentada societat el preciós drama d'en Pitarra *Batalla de reines*, sobresortint en gran manera la senyora Sanllehy en el paper de «reina Sibila», i essent secundada amb molt bon acert pels joves Vinyals, Moranta i Bellafont en els papers de «Berenguer d'Abella», «Bartomeu» i «Huc», als quals donaren molt de relleu, aixís com en Bigorra en el de «Rei Joan I», del qual sabé treure'n també molt partit.

An en Rodríguez i an en Vinyals (J.) els preguem més estudi.

La senyoreta Montal no ens va agradar prou en el paper de «Reina Violant».

La presentació escènica i sastreria, de primer orde; els felicitem, i esperem que continuaran igual.

Pera fi de festa, *Un bany a l'Astiller*, per una companyia infantil, que agradà molt a la nombrosa concurrència que omplia el local.

Pera'l proper diumenge s'anuncia *La mare eterna*, *Esculptures de marbre* i *Els mals esperits*.

CASINO ANDRESENSE.—S'està preparant el drama *La Passió*.

DE CATALUNYA

Arenys de Munt

L'UNIO ARENYENCA.—El diumenge passat, 24 del corrent, el quadro d'aficionats d'aquesta societat, dirigit per en Josep Vives i amb la cooperació de la primera actriu senyora Borralleras, representaren el drama de l'Iglesias *El cor del poble*.

L'interpretació sortí bastant be, sobressortint la senyora Borralleras, que feu una «Madrona» acabada; els aficionats senyors Maresma, Soler, Forts, Pla i Alsina, compliren amb els seus papers, puig se notà que portaven l'obra ben estudiada; no obstant, ens sembla que'ls de «Passarell» i «Boira», canviats, l'obra podia sortir més arredonida.

Pera fi de festa representaren la comedia *De panxa al sol*, que fou ben interpretada per la senyora Borralleras i els senyors Pla, Forts, Soler i Bosch.

Badalona

CENTRE DE L'U. F. N. R.—El diumenge, dia 17, «L'Estol Artístic», secció dramàtica d'aquesta entitat, que dirigeix en Tomás Guardia, posà en escena el drama *La Dolores*, de l'immortal Feliu i Codina.

El desempenyo per part de tots fou un èxit.

La senyora Vidal, molt acertada; la senyora Sanllehy digué el seu paper molt be, però l'edat no l'acompanyava pera donar el relleu necessari a un paper com el de «Dolores».

Dels senyors podem dir que'n Gili en el de «Lázaro» hi estigué molt acertat, i que cada dia ens dona noves proves de que es un aficionat de força valua.

En Bosch en el «Melchor», i en Cuyàs en el «Sargento», molt a to.

En Mateu, en Tugàs i en Lladó treballaren molt be els seus respectius papers.

Pera fi de festa posaren en escena la graciosa comedia *La venjança d'una sogra*, desempenyada amb acert per la senyora Vidal, la senyoreta Sanllehy i en Mateu.

La concurrència en sortí satisfeta.

— Diumenge, dia 24, a la tarda, l'Estol Artístic posà també en escena el difícil drama italià, traducció catalana deguda a la ploma del novelista Narcís Oller, *Papà ministre*. El senyor Bosch, en el difícil paper de «Pere Mattei» estigué admirable, tenint moments molt felços, demostrant, sense esforç, grans facultats artístiques, les quals foren premiades llargament pel nombrós públic al final de tots els actes. El senyor Gili, acertadíssim, com sempre. Els senyors Carbó, Mateu, Tugàs i Sitges ajudaren a arrodonir el conjunt, sortint molt airoso de la seva tasca.

Molt be la distingida dama jove senyoreta Antonia Vallvé.

La presentació, molt acceptable; la direcció, correcta.

Per fi de festa, *Lo que no vulguis per tu...*, molt ajustada per la senyora Vidal i els senyors Dalmau, Bosch i Clauet.

La nombrosa concurrència sortí molt satisfeta.

CENTRE CATALANISTA «GENT NOVA».—El mateix diumenge, tarda, l'Agrupació «Germanor», de Barcelona, dirigida per en Josep Gubert, representà el drama en tres actes, original del distingit dramaturg Ignasi Iglesias, *La resclosa*, portant-se molt be tots quants hi prengueren part. Distingint-se, per orde de mèrits, els senyors Gubert, Illa, Rovira, David i Estefa, ajudats regularment per les senyores Casassas i Palmada.

Termenà la festa amb el divertit sainet *Un crim sensacional*, lluint-se molt els senyors Illa i David.

La concurrència, com sempre nombrosa, sortí molt contenta d'aquesta companyia després d'haver-la aplaudida al final de tots els actes.

Pera'l dia 7 a la tarda té anunciades les obres: *Els dos crepuscles* i *La sabia casualitat*, d'en Manel Folc i Torres.

CENTRE BADALONÍ.—La primera obra catalana que aquesta entitat ha tingut a be representar ha sigut l'hermós drama de D. Santiago Rusiñol, *La bona gent*. L'execució, a carrec de la distingida companyia, dirigida pels primers actors badalonins Josep Tarradas i Joaquim Casas, ha sigut com sempre sab fer-ho aquest estol d'aficionats, tots ells

aplaudits i apreciats pel públic badaloní. Molt be, a més dels dos directors, els senyors: Campmany, Clapés, Navarro, Caballé, Boix, Rovira i Gatell. Ajudats, per fer un conjunt admirable, per les senyores Sarbosa, Vidal, Ricart i Cepillo.

El diàleg *Jugar a casats*, representat anteriorment pel senyor Clapés i senyora Sarbosa, agradà i divertí a la distingida concurrència que omplia la sala.

Foren aplaudits al final de tots els actes, i majorment al final de l'obra.

Pera'l dia 31 del present el Casino «Apolo» té anunciat, pera representar en l'espaiós «Teatre Espanyol», l'obra del gran dramaturg català Angel Guimerà, *Mossen Janot*, corrent el despenyó d'aquesta difícil obra a carrec de la companyia Terrades-Casas. Bona obra pera lluir-se magistralment l'actor Terrades.

Pera'l dia 7, el Centre de Nostra Senyora de Montserrat té anunciat *Lo ferrer de tall*.

Mataró

FOMENT DE LA SARDANA. — El dia 19, festa de Sant Josep, a la tarda, el quadro d'aficionats d'aquesta casa va representar el drama en tres actes i en vers *Amor de pare*, qual obra fou posada en escena per l'intelligent aficionat senyor Gallego, essent acompanyat en l'interpretació per la senyora Vila de Gallego, — compatricia nostra — que lluí ses facultats artístiques com una bona actriu, i els joves aficionats senyor Serra, Martí, Ribas i Flaguer, que sortiren airosos de llurs papers.

Per fi de festa varen posar en escena la xistosa comedia en un acte *Un bon debut*, fent les delícies del públic els joves Flaguer i Serra, per sa vis còmica, molt ben acompanyats pel jove senyor Gallego i senyora Vila.

ATENEU OBRER. — El diumenge, dia 24, a la nit, baix la direcció del notable aficionat senyor Miguel Comas, i amb la cooperació de les aplaudides primeres actrius senyores Conxa Ceballos, Antonia Riera i Susagna Molgosa, varen posar en escena el discutit drama en tres actes i en prosa, d'en Santiago Rusiñol, *L'hèroe*, essent despenyat pels aficionats senyors Comas, Serrapiñana, Planas, Gualba, Illa, Llovet, Pou i Puig, que, junt amb les senyores Ceballos, Riera i Molgosa, varen dir llurs papers amb molta correcció.

Aquesta obra fou estrena en aquest poble, per lo qual varen rebre l'enhorabona els senyors de la Junta, com aixís mateix els aficionats del quadro escènic.

Palamós

L'element jove d'aquesta vila ha organitzat una festa pera'l dia 30 del corrent, a benefici dels ferits de Melilla. Se representarà el drama de don Santiago Rusiñol *El místic*. La part de protagonista i la direcció van a càrrec del jove primer actor Joan Santacana.

Sabadell

CÍRCOL REPUBLICÀ FEDERAL INSTRUCTIU. — Pera diumenge vinent s'anuncia una vetllada literaria esperantista-musical, que promet esser molt lluïda.

ACADEMIA CATÓLICA. — El dia 10 posaren en escena el tercer acte de *Jesús de Natzareth*, i el dia 17, el quart. L'execució, fluixeta per part de tots; la presentació, bona. Ens abstindrem de parlar

de les representacions que's donguin en aquesta Academia mentres hi duri el fusellament de les dames.

CENTRE SABADELLÈS (*Gelats*). — Diumenge, 17, fou l'espectacle a benefici del distingit aficionat Joan Cauhé, que's troba apenat per una llarga malaltia. Donat el motiu de l'acte, el local era ple a més no poder. La nostra felicitació al popular chor de la Societat per l'acert amb que treballà, com igualment al seu distingit mestre, en Jaume Prats. Com a final se representà el monòleg d'en Guimerà *Mestre Olaguer*, pel jove Bartomeu Soler, que potser no'l va caracterisar amb prou acert. A l'acabar fou fortament ovacionat, obligant-lo a saludar.

Sant Feliu de Guíxols

La secció d'aficionats del Centre de U. F. N. R. té en estudi, pera posar-les dintre breus dies en escena, les bellíssimes obres *Girasol*, de n'Ignasi Iglesias, i *El carro del vi*, d'en Ramon i Vidales.

A son temps ne parlarem degudament.

Sant Vicents de Castellet

Diumenge, dia 24, va visitar-nos la companyia Gené - Tort, que a la nit va posar en escena el drama *La mort civil* i la comedia *Mala nit*. En l'execució del primer s'hi distingiren d'una manera magistral els senyors Tort i Capafalcs, secundats admirablement per les senyorettes Pujol i Masdeu i els senyors González, Fiol i Prats. La peça, a càrrec dels senyors Fiol, Prats i González, va obtenir una bona interpretació. Es la primera vegada que'ns ve a veure aital companyia i ja s'ha guanyat les simpaties del poble, per sa justesa d'acció i conjunt i acertada direcció. Esperem veure-ls sovint.

Terrassa

El passat divendres, 15 del corrent, en el «Teatre Principal», la companyia del Principal de la capital posà en escena el drama d'en Dumas fill, traducció catalana d'en S. Vilaregut, *La dama de les camèlies*, en la que ratllà a gran altura la distingida actriu senyora Xirgu, essent ovacionada en diversos passatges de la obra, acompanyant-la les senyores Faura, Santolaria, Ferrándiz, Soto i Vendrell, i els senyors Giménez, Ortíu, Aymerich, Vives, Sirvent, Vilallonga, Amorós, Gibert, Ferrándiz i Germà Capdevila.

En l'esmentat teatre, el dia 17, a la tarda, la companyia de sarsuela dels senyors Cornadó i Riba representaren l'opereta del mestre E. Egsler *Sangre de artista*, rebent aplaudiments la tiple senyora Darnier i demés artistes per sa bona i esmerada execució.

A la nit i en el mateix coliseu se'fectuà la IV Sessió Selecta d'Art pel notable quartet «Renaixement», compost dels professors senyors Eduard Toldrà (primer violí), Josep Recasens (segon violí), Lluís Sánchez (viola) i Antoni Planas (violoncello), als quals s'ovacionà diferents vegades per sa pulcritut i bon gust en l'execució de totes les obres del selectíssim programa.

La mateixa nit, al teatre de la «Fraternitat Republicana» s representaren la peça del senyor Lluís Millà *Vent, terra, foc i aigua*, i el preciós drama del mestre don Angel Guimerà *Maria Rosa*, lluint-s'hi les actrius senyores E. Piqué i T. Carné, i els senyors Alsina (que feu un «Marsal» molt cuidat), Verdaguer, Gallart, Padrós, Serra, Bistué i Rius. Fou bona la tasca dels esmentats aficionats, aplaudint-los la nombrosa concurrència, que va sortir del tot satisfeta.

NOTICIES

EN el número anterior s'hi digueren tres mentides involuntaries: la una en l'article de l'amic Morató, aont li férem dir que temps enrera la crítica s'esforçava en convèncer al públic de que'l teatre... havia d'esser teatral, quan lo que ell havia escrit es que la crítica deia que'l teatre NO devia esser teatral. Que no es lo mateix.

I les altres dues s'estamparen en aquesta secció. Aont deia que en Junyent pinta el decorat de *Nausicaa*, devien afegir-s'hi els noms d'en Vilumara i d'en Moragas i l'Alarma. I en el darrer solt, al donar compte d'una obra entregada al Sindicat per en Ramon Vinyes, se deia que es una comedia, essent així que es una tragedia que du per títol *L'arca de la fe*.

A VUI repartim als nostres afavoridors les cobertes de *Misteri de dolor*, qual dibuix es degut al mateix autor del drama, l'eminent artista Adrià Gual.

Els subscriptors han de rebre junt amb aquest número l'obra enquadernada, i els no subscriptors que desitgin tenir el llibre en iguals condicions de presentació, poden passar per l'Administració, aont, entregant els folletins en bon estat i mitjansant el pagament de *vint cèntims*, se'ls entregará l'obra enquadernada.

A més de les cobertes de *Misteri de dolor*, van en aquest número vintiquatre pàgines del monòleg de l'Apeles Mestres *L'avi Xena*. En el número vinent repartirem les cobertes als compradors i el llibre als subscriptors, i donarem setze planes de l'obra que començarem, que es la notable comedia en tres actes i en prosa de l'Albert Llanas *Don Gonzalo o l'orgull del gec*.

No hem pas de dir amb el goig que emprenem l'edició tercera d'aquesta popular comedia, avui totalment agotada. Ella ha recorregut triomfalment tots els teatres de Catalunya i ha estat interpretada per tots els nostres actors, des d'en Teodor Bonaplata i l'Enric Borràs al més modest dels aficionats. Creiem que aquest es el millor elogi que de la mateixa pot fer-se.

EL dissabte de Gloria s'estrenará al Principal la traducció de *Theodora*, el drama de Sardou.

Com una demostració del sentiment català de l'empresa, s'estrenaran decoracions italianes.

Segons se veu, aquí ja no hi queda res que valgui cinc cèntims!

EL mateix dia debutará al «Teatre Romea» una companyia dirigida per en Marian de Larra i en Felip Vaz, portant com a primera actriu la Rafela Abadía.

D ISSABTE que ve s'estrenará al «Teatre de Catalunya» *La verge del mar*, quadro poemàtic d'en Santiago Rusiñol.

Pera la deguda presentació de l'obra els senyors Moragas i Alarma han pintat una decoració.

I pera'l dissabte següent, dia de Pasqua, se prepara *Nausicaa*, la gran tragedia d'en Joan Maragall.

Dibuixará els figurins l'Apeles Mestres.

DE pas pera l'extranger, aont va pera enfortir la seva salut, que ha estat seriosament en perill per una crudel malaltia, ha estat alguns dies a Barcelona en Gregori Martínez Sierra, el notable traductor castellà d'en Santiago Rusiñol.

No cal dir com desitgem el ràpid restabliment de l'eximi autor de *Canción de cuna*.

EN la darrera jun'a celebrada pel Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans s'acordà donar un vot de gracies an en Josep Pous i Pagès per la manera brillant com desempenya el càrrec, que per unanimitat se li otorgà en reunió general, de representant d'aquella entitat prop del co-empresari del «Teatre de Catalunya».

EL «Teatre Íntim», dirigit pel nostre estimat amic Adrià Gual, prepara pera representar al «Principal», després d'haver-ho donat a Madrid, un cicle històric de Teatre amb el títol general de *El geni de la Comedia*, espectacle que's compondrà de tres sessions interessantíssimes, presentades amb el gust exquisit de l'eminent autor d'*Els pobres menestrals*.

CORRESPONDENCIA LITERARIA

Dev.m notificar als senyors que'ns envien treballs literaris, que no publiquem més que aquells que demanem directament.

H. R. J.: Fer versos es una cosa tant difícil com inventar una màquina voladora. I no ho sembla, vegi! — B. S. R.: Es incorrecta. — E. B. i V.: Acceptat l'oferiment de la corresponsalia, però no els versos, que són defectuosos. Gracies. — M. M. O.: Gracies pels seus bons desitjos. — H. R., Arenys: Envii, però procuri esser concís. I treballi força. — A. J.: S'hi veu voluntat, però res més. Estudiï força, abans d'escriure, i podrà arribar a ferho be. — A. R. Ll., Tarragona: El carnet no li podem enviar perquè encara no'ls tenim fets. Aquest impressor! — N. U.: No'ns convenen versos. — A. V., Sant Feliu: Tampoc ens convenen versos. — Ll. A., Vic: Repeteixo lo dit al senyor A. R. Ll. — F. C., Lleida: Acceptat el seu oferiment, però nosaltres necessitem que l'original arribi a la Redacció tot lo més tard el dimars de cada setmana. Sigui breu en les ressenyes.

CORRESPONDENCIA ADMINISTRATIVA

R. V., Torelló: Se li serveix lo que demana. — J. S., Vic: El número 2 està agotat. Si vol, se li pot enviar el folletí. — J. P., Sant Feliu de Guíxols: Li contestarem per correu. — J. F., Santa Coloma de Queralt: Reclami a correus, perquè els números se li enviaren. He pres nota del nou subscriptor. Retorni els folletins. — J. C., Sant Feliu de Guíxols: Les condicions són el 25 % de descompte, no admetent-se més devolució que un 20 % dels números enviats. — F. P., Vilafranca: Els exemplars que havien de faltar-li del número passat, són únicament els dels senyors P. R. i J. B. Els demés van enviar-se tots. D'ara en avant se farà un sol paquet.

EL TEATRE CATALÀ

REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

EXTENSA INFORMACIÓ GRÀFICA I LITERÀRIA
DE L'ACTUALITAT TEATRAL CATALANA

20 pàgines de text : 32 pàgines de folletí

SURT ELS DIJOUS

Preu de subscripció: 3 PESSETES TRIMESTRE

Número solt: 20 CENTIMS

===== Els subscriptors rebran les obres enquadernades
i els números extraordinaris que's publiquin, sense augment de preu

Redacció i Administració:

PLAÇA DEL BEAT ORIOL, 6; BARCELONA

MOBLES

P. REIG I FILL

PASSEIG DE GRACIA, 27

: TALLERS: UNIVERSITAT, 21 :
I ARGÜELLES (DIAGONAL), 512 BIS

BARCELONA

: Modes de
J. Martell
i **M. Grau**

Bruc, 56, 2.ⁿ, 2.^a

: **Barcelona** :

Papers pintats
:: pera habitacions ::

: GLACIER :
pera cristalls

i decoracions
: de vidres :

E. Bertràn

: Cardenal
Casañas, 11

Barcelona

Marguerida Sanxo

Modista

Carrer Nou de la Rambla, 18, 2.ⁿ

FAYANS CATALÀ

Santiago Segura

S. en C.

Objectes artístics ✕ Bronzos ✕ Ferros forjats ✕ Majòliques ✕ Porcellanes ✕ Cristalls ✕ Serveis pera tè ✕ Vaixelles ✕ Bomboneres pera tornabodes ✕ Aigua de Colonia ✕ Locions i dentífrics, especialitat del Fayans Català

**Galeria permanent
d'Exposicions d'art**

Corts Catalanes, 615 : Telefon 1884

BARCELONA

